

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчально-методичної роботи
ЗПО «Дніпровський професійний технологічний
коледж»

« 28 » серпня 2026

Сергій ГОРДІЄНКО

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з дисципліни

«ОРГАНІЗАЦІЯ І ПЛАНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ (В АВТОТРАНСПОРТІ)»

Рівень освіти: Фахова передвища освіта

ОПС: Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань: 27 Транспорт - І Транспорт та послуги

Спеціальність: 274 Автомобільний транспорт - І8

Автомобільний транспорт

Освітньо-професійна програма - "Обслуговування та ремонт
автомобілів і двигунів"

Викладач: Юлія ПУСТОВОЙТ

ВСТУП

Самостійна робота здобувача (СРС) є невід'ємною складовою освітнього процесу, на яку згідно з робочою програмою дисципліни «Організація і планування підприємств (в автотранспорті)» відведено 48 годин. Мета самостійної роботи — поглиблення теоретичних знань, набуття навичок економічного аналізу, розрахунку експлуатаційних та фінансових показників, а також розвиток підприємницького мислення, орієнтованого на сферу автомобільного транспорту та автосервісу.

Ці методичні рекомендації містять детальні інструкції до кожної теми курсу. Усі завдання змодельовані на основі реальних виробничих ситуацій автотранспортних підприємств (АТП) та станцій технічного обслуговування (СТО): від аналізу нормативної документації до розробки розділів бізнес-плану. Особлива увага приділяється питанням соціальної відповідальності та інклюзивності бізнесу.

МОДУЛЬ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ АВТОТРАНСПОРТНОГО ВИРОБНИЦТВА

Тема 1. Автотранспортне підприємство як виробнича система (СРС: 4 год)

Мета: Опрацювати питання ролі СТО в інфраструктурі міста та проаналізувати організаційну структуру реального АТП.

Завдання для самостійного опрацювання

Підготуйте аналітичне есе (обсяг 1-1.5 сторінки) на тему: **«Роль сучасних СТО у забезпеченні екологічної безпеки та мобільності у місті»**. У своїй роботі дайте відповідь на запитання: як підприємства автосервісу можуть інтегрувати принципи сталого розвитку (наприклад, утилізація шин, олив) та сприяти створенню безбар'єрного середовища?

Форма звітності: Електронний конспект або текстовий файл (PDF/Word), завантажений у Google Classroom.

Тема 2. Організація процесів ТО і ПР автомобілів (СРС: 3 год)

Мета: Ознайомитися з основною нормативною документацією, що регулює процеси технічного обслуговування.

АНАЛІТИЧНИЙ КЕЙС: «НОРМАТИВНА БАЗА ТО»

Опрацюйте **Положення про технічне обслуговування і ремонт дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту** (Наказ Мінтрансу №102).

Завдання: Випишіть у зошит базові нормативи періодичності ТО-1 та ТО-2 (у кілометрах пробігу) для трьох типів транспортних засобів:

1. Легкові автомобілі.
2. Автобуси.
3. Вантажні автомобілі (вантажопідйомністю від 5,0 до 8,0 т).

Таблиця нормативів:

Тема 3. Виробнича програма АТП: сутність та методика розрахунку (СРС: 3 год)

Мета: Зрозуміти вплив умов експлуатації на розрахунок виробничої програми.

Самостійне опрацювання коефіцієнтів коригування

Згідно з нормативними документами, базовий пробіг до ТО коригується за допомогою коефіцієнтів K_1, K_2, K_3, K_4, K_5 .

$$L_{TO(скор)} = L_n \times K_1 \times K_3$$

Завдання: Заповніть таблицю, вказавши, що саме враховує кожен з коефіцієнтів (наприклад, K_1 - умови експлуатації).

Коефіцієнт	Що враховує даний коефіцієнт?
K_1	
K_2	
K_3	
K_4	
K_5	

Тема 4. Організація роботи виробничих діляниць, постів та зон ТО і ПР (СРС: 3 год)

Мета: Розвинути навички технологічного планування виробничих зон СТО.

ПРОЄКТНЕ ЗАВДАННЯ: «ПЛАНУВАННЯ ПОСТІВ СТО»

Створіть принципову схему-план невеликої СТО на 3 пости (наприклад, 1 пост діагностики, 1 пост ТО/ремонту ходової з підйомником, 1 пост шиномонтажу).

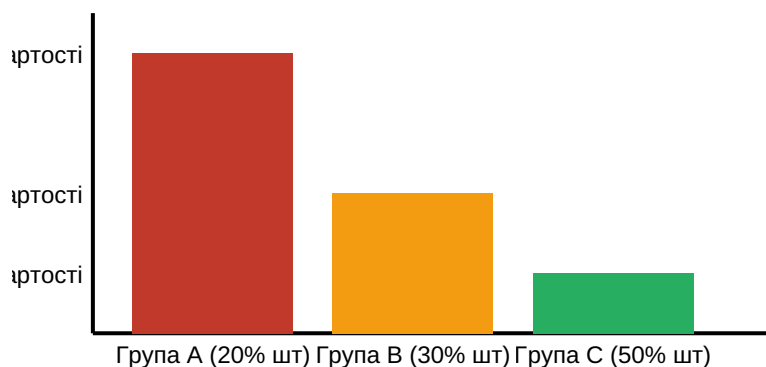
Завдання: Намалюйте схему у зошиті (або в графічному редакторі), вказавши напрямок руху автомобілів, розташування основного обладнання та зони очікування для клієнтів з урахуванням вимог безбар'єрності (широкі проходи, пандуси).

Форма звітності: Схема у робочому зошиті або у вигляді файлу зображення.

Тема 5. Організація матеріально-технічного постачання та складського господарства АТП (СРС: 3 год)

Мета: Засвоїти метод ABC-аналізу для управління складськими запасами запасних частин.

Рис 1. Принцип ABC-аналізу запасів

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Ознайомтесь із сутністю ABC-аналізу. Розподіліть наведені нижче товари складу СТО на групи А, В і С, обґрунтувавши свій вибір:

- Двигун у зборі (MAN).
- Пластикові хомути (стяжки).
- Моторне мастило (бочка 200л).
- Гальмівні колодки.
- Лампочки для фар.
- Електронний блок управління (ЕБП).

Розподіл по групах з обґрунтуванням:

МОДУЛЬ 2. ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АВТОТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Тема 6. Основи планування. Система планів на АТП (СРС: 3 год)

Мета: Проаналізувати взаємозв'язок технічних і фінансових планів АТП.

Самостійне дослідження

Планування на АТП охоплює всі сфери діяльності: від плану експлуатації до фінансового плану.

Завдання: Коротко опишіть (1-2 абзаци), як зміна показника **Коефіцієнт випуску автомобілів на лінію (α_g)** з 0.85 до 0.70 вплине на:

1. Виробничу програму з ТО і ремонту.
2. Фонд оплати праці водіїв (за відрядної системи).
3. Доходи підприємства.

Аналіз впливу показника:

Тема 7. Планування праці та заробітної плати (СРС: 3 год)

Мета: Опрацювати принципи складання графіків змінності водіїв.

КЕЙС: «РЕЖИМ ПРАЦІ І ВІДПОЧИНКУ»

Згідно з європейськими та українськими нормами (ЄУТР / Наказ №340), існують жорсткі вимоги до часу керування для водіїв комерційних транспортних засобів.

Завдання: Знайдіть інформацію щодо законодавчих норм робочого часу водія та дайте відповіді на питання:

- Яка максимальна тривалість керування автомобілем протягом дня?
- Через який час безперервного керування водій зобов'язаний зробити перерву, і якою має бути мінімальна тривалість цієї перерви?

Відповіді на питання:

Тема 8. Планування експлуатаційних витрат та розрахунок собівартості (СРС: 4 год)

Мета: Дослідити шляхи зниження собівартості транспортних послуг та технічного обслуговування.

В умовах конкуренції АТП змушені шукати резерви зниження витрат, не погіршуючи при цьому якість послуг.

Завдання: Запропонуйте мінімум 3 конкретних організаційно-технічних заходи, які дозволять знизити змінні витрати транспортної компанії на паливно-мастильні матеріали та технічне обслуговування (наприклад, встановлення систем GPS-моніторингу).

Заходи щодо зниження собівартості:

Тема 9. Ціноутворення на автотранспортні послуги (СРС: 2 год)

Мета: Провести аналіз ринку транспортних тарифів регіону.

ПРАКТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ

Використовуючи відкриті джерела (сайти компаній, маркетплейси послуг, OLX), проаналізуйте актуальні тарифи на послуги вантажних перевезень у вашому регіоні.

Завдання: Заповніть таблицю для двох різних типів автомобілів (наприклад, Газель/Бус 1.5-2т та Вантажівка 5-10т).

Тип автомобіля	Тариф по місту (грн/год)	Мінімальне замовлення (год)	Тариф за місто (грн/км)
(Ваш варіант 1)			
(Ваш варіант 2)			

Тема 10. Планування фінансових результатів (СРС: 4 год)

Мета: Навчитися визначати «точку беззбитковості» та показники рентабельності.

Точка Беззбитковості (ТБ) = Постійні витрати / (Ціна - Змінні витрати на одиницю)

Рентабельність (R) = (Прибуток / Витрати) × 100%

САМОСТІЙНА РОЗРАХУНКОВА ЗАДАЧА

Підприємець планує відкрити невелику СТО. Постійні витрати на місяць (оренда, податки, базові оклади) становлять 35 000 грн. Змінні витрати на одне обслуговування автомобіля (матеріали, відрядна ЗП) в середньому складають 400 грн. Середня ціна одного обслуговування (чек) - 1 100 грн.

Завдання:

1. Розрахуйте точку беззбитковості (кількість автомобілів, які треба обслужити за місяць, щоб вийти в "нуль").
2. Якщо СТО обслужить 80 автомобілів за місяць, яким буде загальний прибуток?
3. Визначте рентабельність за витратами для обсягу в 80 автомобілів.

Місце для розрахунків:

МОДУЛЬ 3. ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ В АВТОТРАНСПОРТІ

Тема 11. Підприємництво в автотранспортній галузі (СРС: 4 год)

Мета: Опрацювати порядок реєстрації ФОП через портал електронних послуг «Дія».

Завдання для самостійного опрацювання

Сучасні електронні сервіси дозволяють зареєструвати бізнес онлайн за кілька хвилин. Зайдіть на портал **diia.gov.ua** у розділ «Бізнес» -> «Створення бізнесу».

Завдання: Опишіть покроковий алгоритм (3-5 кроків) реєстрації Фізичної особи-підприємця онлайн. Який електронний інструмент обов'язково потрібен для авторизації та підписання заяви?

Алгоритм реєстрації:

Тема 12. Податкова система України для малого бізнесу (СРС: 4 год)

Мета: Провести порівняльний аналіз систем оподаткування для суб'єктів мікробізнесу в сфері послуг.

РОЗРАХУНКОВО-АНАЛІТИЧНИЙ КЕЙС: «ВИБІР ГРУПИ ФОП»

Ви плануєте відкрити невелику СТО. Очікуваний дохід - 100 000 грн на місяць. У вас не буде найманих працівників (працюєте самі).

Завдання: Розрахуйте щомісячне податкове навантаження (Єдиний податок + ЄСВ) для двох варіантів:

1. ФОП 2-га група єдиного податку (ставка ЄП до 20% від мін. ЗП).
2. ФОП 3-тя група єдиного податку (ставка ЄП 5% від доходу).

Примітка: для розрахунку візьміть актуальний на поточний рік розмір мінімальної заробітної плати. Зробіть висновок, яка група є більш вигідною фінансово.

Розрахунок податків:

Тема 13. Структура бізнес-плану СТО або АТП (СРС: 3 год)

Мета: Ознайомитися з можливостями залучення грантових коштів для автобізнесу.

Самостійне дослідження грантових програм

Держава підтримує розвиток мікробізнесу через грантові програми, зокрема урядовий проєкт «єРобота» (грант «Власна справа» та гранти для ветеранів).

Завдання: Знайдіть інформацію про програму мікрогрантів «Власна справа» (або гранти для ветеранів) на порталі Дія. Запишіть:

- Максимальну суму гранту, яку можна отримати.
- Головну умову отримання цих коштів (щодо створення робочих місць).
- Чи можна витратити ці кошти на закупівлю обладнання для СТО?

Інформація про гранти:

Тема 14. Управління ризиками та соціальна відповідальність бізнесу (СРС: 5 год)

Мета: Підготовка до підсумкового контролю (екзамену) та систематизація знань з управління ризиками.

Завдання: Підготовка до екзамену

Використовуючи конспекти лекцій, виконані практичні та самостійні роботи, опрацюйте перелік питань для підсумкового контролю, що наведені у Силабусі / Робочій програмі дисципліни.

Контрольне питання для самоперевірки: Опишіть 3 основні види ризиків (наприклад: технічний, фінансовий, комерційний), з якими може стикнутися новостворене автотранспортне підприємство, та запропонуйте по одному методу їх мінімізації або страхування.

Аналіз ризиків: